

NOMINATIE BESTE OVERHEIDSORGANISATIE VAN HET JAAR 2017

Stadsregio
Parkstad
Limburg.
Het werkt!

Naar aanleiding van een evaluatiestudie van de TU Twente over het programma bevolkingsdaling werd de volgende Kamervraag gesteld aan Minister Blok:

Welke succesfactoren liggen er ten grondslag aan het vergevorderde resultaat van Parkstad Limburg en wat kunnen andere regio's daarvan leren?

“De bestuurders van de gemeenten in Parkstad hebben in een vroeg stadium ingezien, dat om voortvarend aan de slag te kunnen met de uiteenlopende uitdagingen als gevolg van bevolkingsdaling, intensieve samenwerking en afstemming wenselijk en noodzakelijk was. De bestuurlijke samenwerking is vormgegeven in een ‘gemeenschappelijke regeling’, met bevoegdheden op Parkstad-niveau voor thema’s zoals ruimte, mobiliteit, economie/toerisme en wonen/herstructurering. Deze bestuurlijke organisatie, in combinatie met een slagvaardige ambtelijke organisatie, maakt dat Parkstad op het gebied van bijvoorbeeld wonen en herstructurering

in gemeenschappelijkheid stappen heeft gezet, waaronder de leegstandsbestrijding en terugdringen van plancapaciteit. Er wordt hierbij bovendien regelmatig gebruik gemaakt van onderzoek en experimenten om te komen tot vernieuwende aanpakken, bijvoorbeeld op het gebied van financiële arrangementen voor de sloop- en transformatie opgave. Tegelijkertijd is er het besef dat beleidsmatig gezien voor een aantal dossiers de schaal van Parkstad te beperkt is en hierom afstemming op de schaal van Zuid-Limburg wenselijk en noodzakelijk is. Het bewust schakelen tussen deze niveaus blijkt in Parkstad succesvol”

Minister Blok

Tweede Kamer, vergaderjaar 2014-2015, 34000, nr. 55 7

Goed zijn alleen is niet genoeg. Enkel *de beste overheidsorganisatie van 2017* kan in een dynamisch tijdsgewricht, waar veranderingen in het bestuurslandschap aan de orde van de dag zijn, een inhoudelijke agenda uitvoeren. En dat gemeente overstijgend en regionaal gedifferentieerd. Sterk door inhoud. De Stadsregio Parkstad Limburg beweegt flexibel mee op de golven van bestuurlijke veranderingen en anticipeert op toekomstige ontwikkelingen. Met goed zijn, was de organisatie nooit zo ver gekomen.

VOORWOORD.

Diverse keren heeft deze regio zich opnieuw moeten uitvinden. Telkens weer grondstoffen opdiepend die Parkstad een reden tot bestaan geven. Fysieke transformaties, evenals de daarbij horende mentale omvormingen, hebben Parkstad tot een ondernemende, veerkrachtige regio gemaakt. We namen een aanloop, overwonnen hindernissen, slechtten grenzen, zetten grote thema's zoals het krimpvraagstuk op de nationale agenda, vinden creatieve oplossingen en springen over onze eigen schaduw heen. In weerwil van alle complexe sociaal-politieke veranderingen zet de stadsregio met durf en ambitie haar koers voor de toekomst uit en heeft zichzelf door de geschiedenis heen steeds bewezen. Stadsregio Parkstad Limburg belichaamt het nieuwe denken in een voortdurend veranderlijk bestuurlijk model.

Door structureel in te zetten op nationaal en internationaal relevante thema's strekt de Stadsregio Parkstad Limburg velen tot voorbeeld. Zo geldt Parkstad Limburg als het voorbeeldmodel voor de *StädteRegion Aachen* en als inspiratiebron voor de *Region Köln Bonn*. Maar ook nationaal zijn de wapenfeiten van de Stadsregio Parkstad Limburg niet onopgemerkt gebleven. De Stadsregio Parkstad Limburg is grensoverschrijdend en innovatief van nature en functioneert als het onmisbare bindmiddel in een snel veranderende stedelijke regio. Parkstad weet -lenig schakelend tussen (Eu-)regionale, gemeentelijke en nationale overheden- successen te boeken. Dit doet de Stadsregio met behoud van de eigenheid, *de couleur locale*, van alle acht gemeenten.

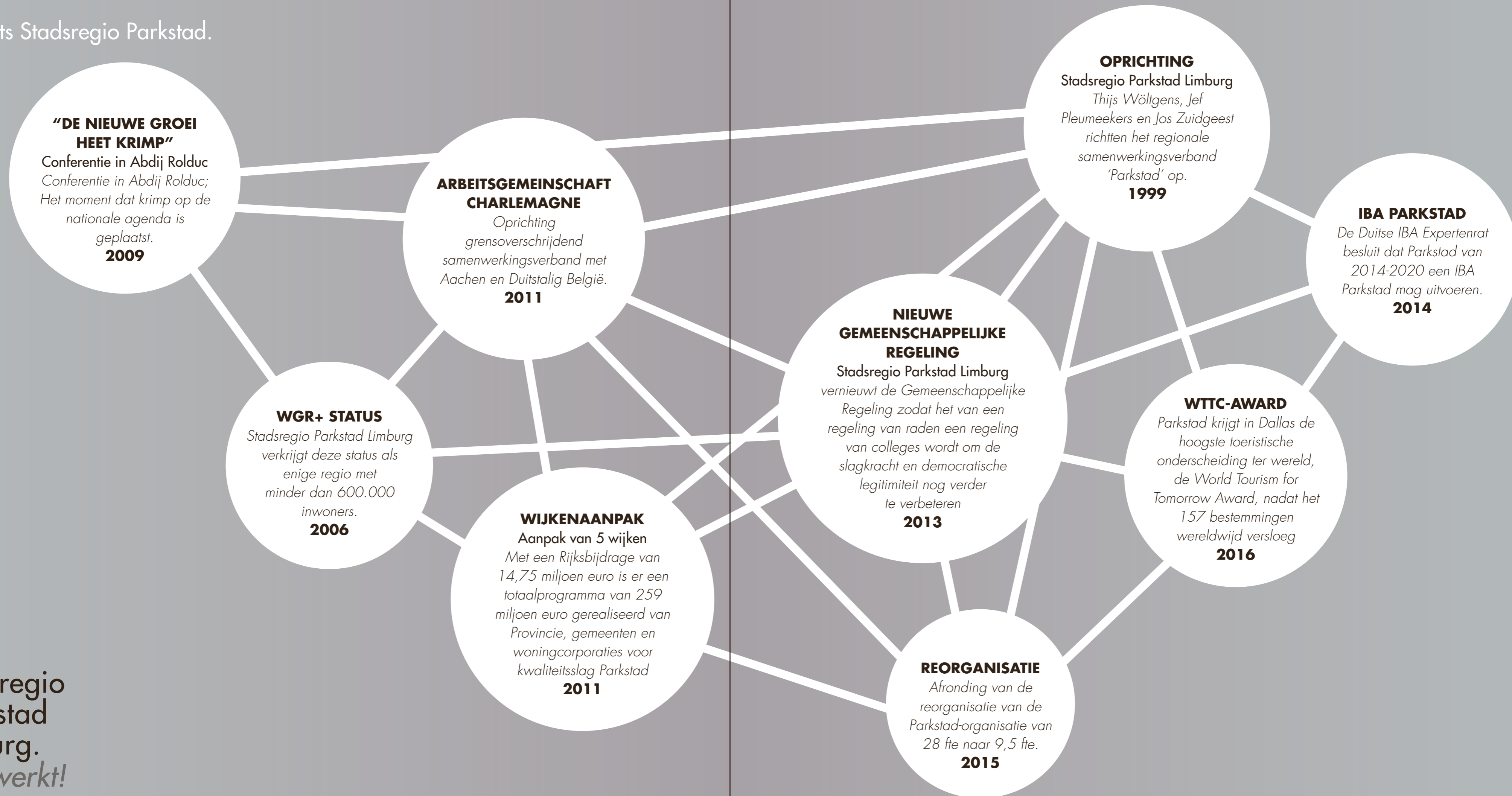
De verdiensten spreken voor zich. Dit nieuwe zelfvertrouwen kan alleen maar gestalte krijgen binnen een competente, creatieve en value based overheidsorganisatie. Een missie-gedreven organisatie die voortdurend zoekt naar samengebalde bestuurskracht en daarbij meetbare resultaten boekt. De zeggingskracht van de stadsregio Parkstad ligt verankerd in haar permanente focus op de inhoud. De organisatie is flexibel, maar zet tegelijkertijd duidelijke stippen op de horizon.

Parkstad komt van ver, maar de laatste decennia heeft zich een extravert, onbeschroomd en zelfverzekerd elan van de regio meester gemaakt. De Stadsregio Parkstad Limburg blikte naar buiten, zocht internationale contacten en boort nieuwe uitdagingen aan. Zo zijn we erin geslaagd de eerste IBA (Internationale Bau Ausstellung) buiten Duitsland als structuurversterkend instrument naar Parkstad Limburg te halen en werd de regio in 2016 in Dallas uitgeroepen tot 's werelds beste toeristische bestemming met de WTTC-Award.

De Stadsregio Parkstad Limburg bouwt duurzaam aan vooruitgangsoptimisme. Telkens grensoverschrijdend, organisatieoverstijgend en netwerkgedreven. Met inhoudelijke thema's als het krimpvraagstuk, de veranderende leefomgeving, leisure, werkgelegenheid, energietransitie en toerisme gooien we ook nationaal hoge ogen. Alleen de beste overheidsorganisatie weet kwalitatief te groeien in tijden van krimp.

Ralf Krewinkel & Peter Bertholet

Voorzitter & Directeur Stadsregio Parkstad Limburg

INLEIDING.

Parkstad bestaat uit acht gemeenten: Heerlen, Kerkrade, Landgraaf, Brunssum, Voerendaal, Nuth, Simpelveld en Onderbanken. De portefeuillehouders van de Stadsregio Parkstad Limburg komen bijeen in bestuurscommissies die gemandateerd zijn door de colleges van B&W om gewogen meerderheidsbesluiten te nemen. De bestuurlijke organisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur, een Dagelijks Bestuur en de vier bestuurscommissies Economie & Toerisme, Wonen & Herstructurering, Ruimte en Mobiliteit. Alle acht gemeenten zijn vertegenwoordigd in de bestuursorganen.

Het Parkstadbureau is een kleine hoogwaardige ambtelijke organisatie van 16 mensen, die deze samenwerking vooruit stuwt.

Parkstad is een regio in Zuidoost-Limburg die zich kenmerkt door voortdurende stedelijke, landschappelijk en economisch metamorfosen. Tot en met de jaren zestig draaide de economische motor van de streek voornamelijk op de steenkoolindustrie. De mijnen boden werk aan duizenden arbeiders en waren een bepalende factor voor het sociaaleconomisch klimaat in die periode. Na de mijnsluiting vond er in de regio een transitie plaats. Na decennia waarin geworsteld werd om de economische en sociale voorspoed die zich elders in het land manifesteerde ook terug te brengen in de voormalige Oostelijke Mijnstreek, zijn er de laatste jaren positieve impulsen gerealiseerd en is de weg naar boven ingeslagen. Zo ontwikkelde de regio zich langzaam maar zeker tot een toeristische *hotspot*. In 2016 kreeg Parkstad internationale erkenning en waardering voor deze succesvolle transformatie toen de regio de prijs ontving voor beste toeristische bestemming ter wereld.

Parkstad is weliswaar een gebied met evidente structuurproblemen, maar tegelijk met collectieve slagkracht. De samenwerking tussen de acht Limburgse gemeenten werd in 1999 geformaliseerd met de oprichting van een nieuw, overkoepelend bestuursorgaan: de Stadsregio Parkstad Limburg. De organisatie richt zich op de thema's wonen & herstructurering, ruimte, energietransitie, mobiliteit en economie & toerisme. Parkstad werkt nu met een nieuw elan aan een duurzame, vitale en krachtige regio die klaar is voor de toekomst. Een gebied met een eenduidige visie, heldere doelstellingen en een gedeeld gevoel van urgentie.

De Stadsregio Parkstad Limburg acteert in het hart van Europa en strekt inmiddels tot voorbeeld voor andere regio's met een vergelijkbare opgave. De organisatie heeft zich bewezen in de opgave om gezamenlijke thema's te agenderen, weet tussen conflicterende belangen te laveren, anticipeert op een voortdurend veranderend bestuurlijk landschap en toont ongekeerde slagkracht.

Het succes van de Stadsregio Parkstad Limburg als overheidsorganisatie is niet vanzelfsprekend. De ontstane bestuurskracht is tot stand gekomen in een succesvolle zoektocht naar de juiste maatvoering voor een effectief openbaar bestuur in een versnipperde regio die het sociaaleconomisch zwaar had. Echter niet de som der gezamenlijke zwakheden werd het leidende principe voor de samenwerking, maar juist het geloof in de gezamenlijk slagkracht.

ONDERSCHIEDEND VERMOGEN.

De Stadsregio Parkstad werd ingericht als een bestuurlijke organisatie die de onderlinge verschillen, chauvinistische tendensen of zelfs bestaande animositeiten zou overstijgen door een gemeenschappelijk verhaal. Dit zónder daarbij voorbij te gaan aan de rijke diversiteit aan plaatselijke culturen. De couleur locale ging allerm minst ten koste van de grote collectieve opgaven die de Stadsregio Parkstad zich van meet af aan had gesteld.

Focus op Inhoud

De Stadsregio Parkstad heeft haar positie altijd gevonden in de inhoud. Gemakkelijk is het allerm minst om acht verschillende gemeenten op één gemeenschappelijke lijn te krijgen. Toch is dit de Stadsregio Parkstad gelukt. In tijden van politiek-bestuurlijke veranderingen, sociale drempels en een ecologisch plafond vormt de Stadsregio Parkstad een wellicht aangename *Fremdkörper* in het bestuurlijke landschap. Het weet zich hierbij behendig te positioneren door structureel in te zetten op inhoudelijke thema's. Thema's zoals de economie, energietransitie, leefomgeving, krimp en toerisme die qua schaalgrootte thuishoren op het regionale speelveld. Juist door steeds flexibel mee te bewegen met de bestuurlijke veranderingen, maar wel koers te houden op die inhoud, weet de Stadsregio haar bestaansrecht glansrijk te rechtvaardigen en introduceert men het 'nieuwe denken' in een steeds aan verandering onderhevig zijnde bestuur. De inhoud is sinds het bestaan van de Stadsregio Parkstad Limburg altijd leidend geweest.

Ambitie

Ambitie en vooruitgangsgeloof heeft de regio geen windeieren gelegd. De Stadsregio Parkstad Limburg heeft daarbij niet enkel haar bestuurlijke effectiviteit bewezen, maar ook weten te onderbouwen dat Parkstad naar de toekomst toe de potentie heeft uit te groeien tot een regio die door gedreven vasthoudendheid, creatieve vindingrijkheid en innovatieve daadkracht in Europa meetelt. Daar is de Stadsregio Parkstad Limburg enkel in geslaagd door structureel in te zetten op inhoudelijk relevante thema's op plaatselijk, landelijk en internationaal niveau.

Duurzame groei

De Stadsregio Parkstad Limburg gelooft in groei. En wel in kwalitatieve groei. Niet meer, maar beter, luidt het adagium. De Stadsregio doet dat zelfbewust, zonder schroom of valse bescheidenheid. De tijden van het neerdwarrelde mijnstof liggen achter ons. We rijzen op en construeren nieuwe themavelden.

Internationale Bauausstellung (IBA)

Een hernieuwd geloof in kwalitatieve groei leidde in 2014 tot de start van een IBA in de Parkstad Regio. Het fenomeen IBA (Internationale Bauausstellung) is meer dan 100 jaar geleden in Duitsland ontstaan als een tentoonstelling over het Nieuwe Bouwen en uitgegroeid tot een intensieve stedenbouwkundige aanpak met een bewezen economische impuls voor de betreffende steden.

Een beproefde methode die een duurzame verandering in werken en denken tot stand kan brengen. De IBA in Parkstad is de eerste Bauausstellung buiten Duitsland en vindt plaats onder toezicht oog van een kritische *IBA Expertenrat*. Die raad bewaakt de kwaliteit en haalbaarheid van de projecten die onder IBA-vlag worden gerealiseerd. IBA staat voor een geloof in de regio, voor innovatie en ruimte om te experimenteren.

De toonaangevende en beeldbepalende projecten die de komende jaren op het gebied van leisure, toerisme, wonen, erfgoed en landschap worden gerealiseerd komen voort uit een bottom-up beweging die uitgaat van de veerkracht van de regio. Ruimtelijke en economische interventies die de balans zoeken tussen stad en natuur en tussen gebouwde omgeving en de mens. Parkstad is met IBA een proeftuin die als model kan dienen om ook andere regio's *future proof* te maken en te voorzien van de benodigde *schwung*.

Krimp

Een van de kernuitdagingen van de Stadsregio Parkstad Limburg is de bevolkingskrimp die in de regio gaande is. Als eerste regio in Nederland besefte Parkstad dat ontgroening en vergrijzing vragen om een nieuwe bewustwording en om een drastische herdefiniëring en herijking van beleid. Samen met maatschappelijke organisaties, het bedrijfsleven en woningbouwverenigingen pakte de Stadsregio Parkstad Limburg succesvol de handschoen op en zette in op een kwalitatief hoogstaand leefklimaat voor de bevolking van

Parkstad. Leren, experimenteren, vernieuwen en uitgaan van de vitaliteit van burgers, dat werd de succesformule tegen krimp. De Stadsregio tilde het onderwerp krimp tevens naar een hoger niveau en wist het thema ook nationaal succesvol te agenderen. De aanpak van Parkstad kan zo dienen als voorbeeld voor het creëren van een dynamische en leefbare omgeving in een krimpgebied.

De Stadsregio Parkstad als voorbeeld voor de Städteregion Aachen

De effectiviteit van de Stadsregio Parkstad komt in de praktijk van alle dag tot uiting. Grensoverschrijdende samenwerking is er geen loze kreet, maar een realiteit van alledag. Volgens de voorzitter van de Städteregion Aachen, Helmut Etschenberg, zijn we er gezamenlijk in geslaagd om van onze door steenkool verbonden geschiedenis een gezamenlijke toekomst te maken. „We leven hier als vrienden en niet alleen als burens tezamen. De Stadsregio Parkstad Limburg ging ons in bestuurlijke daadkracht voor en liet ons zien welke bestuurlijke vorm wij in Aken wenselijk achtten. De Stadsregio Parkstad was ons voorbeeld. We trekken samen op.” De samenwerking met de Städteregion Aachen heeft vorm en inhoud gekregen in de Arbeitsgemeinschaft Charlemagne. Hierin participeert ook het Duitstalig gewest van België. Een sprekend voorbeeld van deze samenwerking is het realiseren van huisvesting in Parkstad voor studenten aan de RWTH in Aken.

De Stadsregio Parkstad als inspiratiebron voor de Städteregion Köln Bonn

Ook voor de Städteregion Köln Bonn geldt de Stadsregio Parkstad als inspiratiebron, zo verklaart de directeur Dr. Reimar Molitor. „Het feit dat de Stadsregio Parkstad erin geslaagd is om een exclusief Duits architectuurinstrument als de IBA naar Nederland te brengen is van uitzonderlijke klasse. Bij een IBA draait het om structuurversterking van een regio door creatieve en innovatieve projecten. Met het binnenhalen van de IBA laat de Stadsregio Parkstad zien dat ze letterlijk over grenzen heen kijkt en niet bang is om onorthodoxe methoden te hanteren die de regio verder helpen. Voor ons in Keulen Bonn is de Stadsregio Parkstad een inspiratiebron, zeker weten.”

Stadsregio Parkstad als Europese gedachte

Zoals de Europese Unie gegrondvest is op de gedachte: in verscheidenheid verenigd, zo geldt dit op kleine, regionale schaal ook voor de Stadsregio Parkstad. De regio Parkstad vormt een bonte verzameling van gemeenten die zich kenmerken door een sterke lokale identiteit. Qua schaal zijn er binnen de acht Parkstad gemeenten aanzienlijke verschillen tussen de urbane en landelijke gemeenten. En ook qua dialect, sociale gelijkheid en inkomensniveau bestaan er binnen de regio grote contrasten. Toch is de Stadsregio Parkstad er juist in dit schijnbaar wankele construct in geslaagd een organisatie te maken die vanuit gemeenschappelijk gedeelde waarden opereert. Een organisatie waarbij het

geheel meer is dan de som der delen. De brede culturele diversiteit, die tot uitdrukking komt in een rijk gemeenschapsleven met sportclubs, muziekverenigingen en maatschappelijke organisaties, is illustratief voor de sterke binding met de plaatselijke cultuur. Die brede culturele diversiteit bestaat naast het besef dat er themavelden zijn die men enkel en alleen op een grotere schaal kan aanpakken. Die verscheidenheid aan gemeenschappen zijn verenigd in één regio Parkstad.

De Stadsregio Parkstad als beste overheidsorganisatie

Elke organisatie is mensenwerk. Het zijn dan ook de medewerkers van de Stadsregio Parkstad die met hun bezielende inzet, overtuiging en gevoelde sense of urgency ervoor zorgen dat de ingezette inhoudelijke koers wordt gevolgd. De Stadsregio Parkstad combineert een goed werkklimaat met goede arbeidsvoorwaarden en een gedeeld gevoelde missie.

Quotes Stadsregio Parkstad.

"Er werken mensen die het project PALET vorm hebben gegeven, die het bijzonder genoeg vinden om vol te houden. Zij verdienen echt een lintje!"

MARJAN MINNESMA
directeur Urgenda

"Met het binnenhalen van de IBA laat de Stadsregio Parkstad zien dat ze letterlijk over grenzen heen kijkt en niet bang is om onorthodoxe methoden te hanteren die de regio verder helpen. Voor ons in Keulen Bonn is de Stadsregio Parkstad een inspiratiebron, zeker weten."

REIMAR MOLITOR
directeur van de regio Keulen Bonn en lid IBA Expertenrat Duitsland

"Parkstad Limburg is van groot belang geweest om het krimpvraagstuk op de politieke agenda te zetten."

MARIANNE BESSELINK
burgemeester van Bronckhorst en voormalig gedeputeerde van de provincie Groningen

"Wat zo mooi is aan Stadsregio Parkstad, is dat ze, door de hele geschiedenis heen, zichzelf heeft bewezen. Permanent, flexibel, meebewegend met de nieuwe gedachtes over bestuurlijke inrichting, maar het sterkste is vanuit de inhoud."

HANS MOMMAAS
directeur van het Planbureau voor de Leefomgeving, hoogleraar Regional Sustainability Governance en bestuurslid Cultura Nova

"Wat ze in een redelijk korte tijd met een klein team op tafel hebben weten te zetten en hebben weten te realiseren is best indrukwekkend."

MARCEL BOOGERS
hoogleraar bestuurskunde T.U. Twente

"Het adaptief vermogen is wat deze organisatie zo verschrikkelijk sterk maakt. Met een kleine groep mensen weten ze alle gemeentes mee te krijgen, maar ook een grote groep instellingen, bedrijven en burgers warm te krijgen voor de doelen van Parkstad. Namelijk er een topregio van te maken."

ROEL WEVER
directeur BMC

"De Stadsregio Parkstad is het leukste laboratorium van Nederland. Een prachtig voorbeeld voor andere regio's."

WIM HAZEU
directeur woningbouwcorporatie Wonen Limburg en bestuurslid Aedes

"Zoals ik de Parkstad-organisatie ken, is het een belangrijk bindend middel binnen een streek die dat bindmiddel telkens nodig zal hebben, zeker in kritieke momenten."

JO COENEN
curator IBA Parkstad en voormalig Rijksbouwmeester

"Zonder de jarenlange lobby van Parkstad in Den Haag en het diepe wederzijdse vertrouwen had ik de treinagenda in Zuid-Limburg nooit zo'n boost kunnen geven. Echt niet!"

PATRICK VAN DER BROECK
voormalig gedeputeerde van de Provincie Limburg

"Parkstad Limburg heeft ons op een verbindende, heldere en professionele wijze geholpen onze vastgoed opgave in de Parkstad regio integraal te definiëren en formuleren. Wij verwachten de vastgelegde ambitie tot een win-winresultaat te brengen voor zowel de Parkstad-regio als ook Aldi."

MARC HOUPPERMANS
directeur Aldi Roermond BV

"We leven hier als vrienden en niet alleen als burens tezamen. De Stadsregio Parkstad Limburg ging ons in bestuurlijke daadkracht voor en liet ons zien welke bestuurlijke vorm wij in Aken wenselijk achten. De Stadsregio Parkstad was ons voorbeeld. We trekken samen op."

HELMUT ETSCHENBERG
voorzitter van de Stadsregio Aken

"Kernwaarden als commitment, vertrouwen, respect, betrokkenheid geven onze relatie als partners goed weer, waardoor we ook bij soms verschillende belangen toch samen de meerwaarde voor de regio behartigen."

TIBERT LAGARDE
Voorzitter MKB Parkstad

Stadsregio
Parkstad
Limburg.
Het werkt!

MISSIEGEDREVENHEID.

De missie van de Stadsregio is de economische structuurversterking en herstructurering van de regio. Alle programma’s, projecten en activiteiten zijn daarop gericht. De organisatie heeft tevens oog voor sociale, culturele en financiële aspecten en plaatst de missie boven het eigenbelang van de organisatie. IBA Parkstad is daar een treffend voorbeeld van.

Op basis van ervaringen in Duitsland koos de Stadsregio ervoor om IBA buiten de structuur van de organisatie te plaatsen. Zo kan IBA het meest effectief opereren. Om het project een goede kans van slagen te geven werd, op initiatief van Stadsregio Parkstad, in totaal € 22,5 miljoen (uitgesmeerd over een periode van 8 jaar) aan gemeentelijke middelen overgeheveld van de Stadsregio Parkstad naar IBA Parkstad BV. Daarmee stelde de Stadsregio ook de cofinanciering van € 22,5 miljoen door de Provincie zeker. Daarnaast werd het belang van het LED-programma (Limburg Economic Development) onderschreven. Ook daarvoor moest geld vrijgemaakt worden binnen het budget van de Stadsregio. Zo konden de Parkstad-gemeenten budgettair neutraal deelnemen aan het LED-programma. Om de financiële druk op gemeenten echter niet te vergroten, werden beide initiatieven bekostigd vanuit budgetten die van origine bij de Stadsregio lagen. Beide keuzes hadden zodoende ingrijpende gevolgen voor de organisatie van de Stadsregio. Het personeelsbestand werd teruggebracht van 28 fte naar 9,5 fte. De structurele financiële bijdragen van de gemeenten krompen van € 7,1 miljoen euro naar € 2,1 miljoen euro per jaar.

De Stadsregio stuurt middels de agenda en de jaarplannen voortdurend op het realiseren van de missie. In een enquête uit 2016 onder de colleges, als onderdeel van een tussenevaluatie van de

nieuwe bestuursstructuur, kwam duidelijk naar voren dat de colleges waardering hebben voor de organisatie en dat ze de nieuwe vorm van samenwerking als een succes ervaren. De colleges kwalificeerden de Stadsregio als daadkrachtig en doortastend. Tevens roemden zij de ambitieuze jaarplannen en de slagkracht die de organisatie, ondanks de krappe personele bezetting, ten toon spreidt. Ook prezen de colleges de goede bewaking van de kaders (missie, jaarplan en begroting) zonder overschrijding van budgetten.

Medewerkers zijn voortdurend op zoek naar nieuwe aanpakken en mogelijkheden om de doelstellingen te halen. Daarbij maken zij graag gebruik van de experimenten die in Parkstad plaatsvinden. Twee medewerkers van Stadsregio Parkstad laten in een artikel van eigen hand in ‘Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening (S+RO, *https://parkstad-limburg.nl/nieuws/in-de-media/*) zien hoe zij en de organisatie op een weldoordachte manier Parkstad gebruiken als proeftuin voor stedelijke transformatie. Zo draagt iedereen op zijn eigen manier bij aan de realisatie van de doelstellingen. De Stadsregio werkt de ideeën die voortkomen uit de proeftuin van Parkstad uit, toetst ze op haalbaarheid en ontwikkelt ze door zodat ze ook door andere gemeenten kunnen worden gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn IBA Parkstad, de overdracht van de Gemeenschappelijke Belasting en Registratiedienst (GBRD) naar de Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen (BsGW) en de oprichting en verzelfstandiging van het Gegevenshuis.

EFFECTIVITEIT.

De Stadsregio Parkstad kan gemakkelijk opereren tussen overheden, het maatschappelijk middenveld en de markt. De organisatie kan daardoor eenvoudig verbindingen leggen tussen de verschillende partijen en zo een effectief programma ontwikkelen voor de strategische agenda. De organisatie realiseerde in de periode 2011-2015 programma’s met een omvang van circa 335 miljoen euro met de inzet van 28 miljoen euro aan eigen middelen. Het paradepaardje van de Stadsregio is het herstructureringsprogramma dat in vijf wijken tot stand kwam. Met een Rijksbijdrage van 14,75 miljoen euro, realiseerde de organisatie, met geld van de Provincie, de gemeenten en woningcorporaties, een totaalprogramma van 259 miljoen euro.

Lobby

De Stadsregio Parkstad toonde ook aan een zeer effectieve lobby te kunnen voeren. Een belangrijk voorbeeld daarvan is de krimpproblematiek. De Stadsregio liep nationaal voorop in het signaleren en agenderen van de gevolgen van de grootste transformatieopgave die zich in Nederland voltrekt. De organisatie wist niet alleen regionale bestuurders te doordringen van de moeilijke opgave die op hen afkwam, maar wist tevens een lans te breken voor andere krimpregio’s. Met het organiseren van een landelijk congres, wist de organisatie commitment van het Rijk te organiseren. Voor toenmalige minister Van der Laan was het congres aanleiding om voor een aantal krimpregio’s een bedrag van 31 miljoen euro vrij te maken, waaronder 14,75 miljoen euro voor Parkstad Limburg. Dit bedrag bracht alleen al in Parkstad een investeringsvermogen van 259 miljoen euro in beweging. Er ontstond een nieuw perspectief waarbij juist de potentie van de regio werd aangesproken; krimp als kans.

Het kleine team van Stadsregio Parkstad laat zo zien dat het kansen met veel vindrijkheid en ambitie aangrijpt. Daarbij verlaat de organisatie geëffende paden en gaan zij de dialoog met Den Haag aan. Voldongen feiten bestaan niet. De Stadsregio Parkstad stelt wetgeving ter discussie die slechts geschreven lijkt voor gebieden met groeiscenario’s en vooral extra belemmeringen opwerpt voor regio’s met een krimpscenario. De Stadsregio voerde bijvoorbeeld een succesvolle lobby rond de verhuurderheffing en bewerkstelligde via een amendement in de Tweede Kamer vrijstelling bij aankoop van particuliere woningen. Een belangrijke mijlpaal voor Parkstad, maar ook voor andere krimpregio’s met een leegstandsproblematiek in particulier vastgoed. Het versterkte tevens de positie die woningcorporaties innemen in dit maatschappelijke vraagstuk.

Ook de lobby rondom het grensoverschrijdend openbaar vervoer wierp zijn vruchten af. Op dit moment rijdt er één stoptrein per uur tussen Heerlen en Aken over een enkel niet geëlektrificeerd spoor. Een goede treinverbinding met de stad en regio Aken is economisch belangrijk voor de regio. Alhoewel de Stadsregio niet verantwoordelijk is voor het openbaar vervoer, nam de organisatie het initiatief om beter grensoverschrijdend openbaar vervoer op de agenda te krijgen. Parkstad Limburg overtuigde via intensieve lobby de Provinciale Staten en de Tweede Kamer ervan dat de treinverbinding ook van belang is voor de verbinding tussen nationale spoornetwerken en voor de aansluiting van Nederland op het Europese hogesnelheidsnetwerk in Aken. Dit leidde ertoe dat de eerste grote steden over de landsgrenzen zijn opgenomen in het nationale hoofdspoorwegennet en dat de NS verplicht werd treinverbindingen naar die steden te verzorgen. Daarnaast zorgde de lobby voor financiële middelen voor elektrificatie (€15 miljoen) en spoorverdubbeling (€ 60 miljoen). Vanaf 2018, als de elektrificatie gereed is, gaat er

een elektrische sneltrein rijden van Luik, via Maastricht en Heerlen naar Aken. Als de spoorverdubbeling na 2020 gereed is zal daar een intercity van Eindhoven via Heerlen naar Aken en Keulen bijkomen. Het resultaat is een goede grensoverschrijdende verbinding waarop twee keer per uur een trein tussen Parkstad en Aken rijdt.

Maatschappelijke impact

Parkstad kende in de beginjaren van de krimpagenda een leegstand van 5,2%. Door stelselmatig en consequent ingrijpen in de woningmarkt is deze leegstand teruggebracht naar 3,9%. Daarbij is intensief de samenwerking met corporaties opgezocht en zijn ook gesprekken met marktpartijen gevoerd.

Ook de ontwikkeling van de toeristische sector heeft veel impact op de regio. In 1995 bestond er nog nauwelijks toerisme in Parkstad. Op de restanten van mijnterreinen en mijnsteenbergen zijn in de loop der tijd echter toeristische attracties gebouwd (Snowworld, Mondo Verde, Gaia Zoo, Museumplein). Parkstad ontwikkelde daarvoor een visie op toeristische en groene clusters langs de in aanleg zijnde Buitenring. Door coördinatie in de samenwerking met partners vanuit deze visie is het gebied getransformeerd en bedraagt de omzet van het toerisme nu een kleine 400 miljoen euro per jaar. Daarbij werken er bijna 6.000 mensen in de toeristische sector in de regio. Vanwege deze succesvolle en duurzame transitie van industrie naar toerisme, werd Parkstad in 2016 door de WTTC benoemd tot beste toeristische bestemming ter wereld. Middels de Groenagenda zorgde de Stadsregio ervoor dat het aanwezige landschap verbeterde. Met het aanbrengen van routestructuren en informatievoorzieningen zorgde de organisatie er tevens voor dat het groen ook recreatieve mogelijkheden biedt voor bewoners en bezoekers van de streek.

Opschalen van thema’s

Al in 2007 stelde de Stadsregio een strategische agenda vast voor de samenwerkende gemeenten. Die agenda was voor de Provincie Limburg dermate interessant dat zij een samenwerkingsverband aanging met de regio; de zogenaamde Regiodialoog Parkstad Limburg. Daarin zijn vijf strategische opgaven opgenomen om de economische structuur van de regio te versterken als basis voor een evenwichtige, ruimtelijke, sociale en economische ontwikkeling van het gebied. Het is een gebiedsvisie die inzet op de herstructurering van de woningvoorraad en de bijbehorende woon- en leefomgeving om om te gaan met bevolkingskrimp, vergrijzing, ontgroening en het negatieve migratiecijfer. De visie is tevens gericht op een duurzaam woonmilieu met gezonde woningmarktverhoudingen, op verbondenheid van bewoners met een woonomgeving, waarbij de voorzieningen (zorg, onderwijs en overige voorzieningen) zijn afgestemd op de behoeften. Ook richt de visie zich op verbetering van de arbeidsmarkt door economische structuurversterking van het gebied met infrastructurele maatregelen en door het aantrekken van (nieuwe) bedrijvigheid die aansluit op het arbeidsmarktpotentieel van de (Eu)regio. Tot slot beoogt de visie de versterking van de identiteit van Parkstad. Dit is een gebiedsvisie die afzonderlijk per gemeente niet gerealiseerd had kunnen worden en die vanwege het schaalniveau dermate interessant was dat er commitment vanuit de Provincie en het Rijk ontstond.

De Stadsregio agendeerde krimp op landelijke schaal, maar bracht het thema ook binnen de Provincie Limburg onder de aandacht. Parkstad geldt vanwege de snelheid waarmee de regio krimpt als voorland voor de rest van de provincie. De Parkstad gemeenten voelen als eerst de

gevolgen van krimp, maar lopen tevens voorop bij het ontwikkelen van nieuwe instrumenten en beleidskaders om te kunnen reageren op deze trend. Door niet alleen oog te hebben voor de samenwerking binnen de regio Parkstad, maar door ook actief afstemming te zoeken met de andere regio's binnen Limburg, is er draagvlak voor het beleid van Parkstad ontstaan en is het beleid van de verschillende regio's in de loop der jaren steeds meer integraal voor Zuid-Limburg geworden. De Structuurvisie Wonen Zuid-Limburg en de Structuurvisie Ruimte en Economie werden uitgerold naar alle achttien gemeenten in Zuid-Limburg. Momenteel legt de Stadsregio de basis voor een regiodeal met het Rijk. Daarbij zoekt de organisatie aansluiting bij de twee andere subregio's van Zuid-Limburg.

Ook de Gemeenschappelijke Belasting- en Registratie Dienst van Parkstad bleek zo effectief en efficiënt, dat zij door het Ministerie van Binnenlandse Zaken werd benaderd om in 2012-2013 de Belastingdienst op de BES-eilanden te organiseren.

BASIS OP ORDE.

Voor een organisatie die dermate in beweging is, is een adequate, inzichtelijke en open bedrijfsvoering onmisbaar. In de loop der jaren wisselden de opdrachten, wijzigde de Parkstad agenda meerdere keren en kwamen er andere accenten te liggen binnen programma's en beleidsgebieden. De momenten waarop deze veranderingen plaatsvonden, liepen niet altijd parallel aan de planning- en controlcyclus of aan lopende contracten en afspraken.

Kostenbewust

De Stadsregio Parkstad is een relatief kleine organisatie met een op regionale samenwerking gerichte opdracht. De financiële en personele middelen die de organisatie daarvoor ter beschikking heeft zijn, vergeleken met een middelgrote gemeente, beperkt. De kosten van de bedrijfsvoering blijven binnen de randvoorwaarden die de acht gemeenten hebben opgesteld. Dit is mogelijk door een slimme mix van uitbesteden en zelf doen. De controllers en financiële afdelingen van de acht Parkstad gemeenten worden met regelmaat op de hoogte gehouden van het financiële reilen en zeilen van de organisatie. Ongeacht de ontwikkelingen die zich in de loop van een jaar voordoen en ongeacht bezuiningsrondes, is de begroting nooit overschreden. Een sprekend voorbeeld van terughoudend omgaan met middelen, is het omgaan met het frictiebudget. In het kader van de reorganisatie in 2014 kreeg Parkstad de beschikking over een frictiebudget van 2,7 miljoen euro. Van dit bedrag werd 1,5 miljoen euro besteed. Van het niet bestede bedrag is 0,6 miljoen euro teruggegeven aan de gemeenten. Een bedrag van 0,5 miljoen euro zet de Stadsregio in overleg met gemeenten in voor het waarmaken van de ambities in 2018 en 2019.

In financieel opzicht is er veel vertrouwen in de organisatie. Uiteraard toetst een accountant de financiële soliditeit en de rechtmatigheid van de bestedingen jaarlijks. Deze toets resulteerde sinds de oprichting altijd in een goedkeurende verklaring. De organisatie neemt opmerkingen in het accountantsverslag serieus en zet deze om in verbeteracties.

Betrouwbaar

Stadsregio Parkstad toonde zich in de afgelopen jaren een betrouwbare partner. Helmut Etschenberg, voorzitter van de Städteregion Aachen, verwoordde het als volgt: “We leven hier als vrienden en niet alleen als burens tezamen. De Stadsregio Parkstad Limburg ging ons in bestuurlijke daadkracht voor en liet ons zien welke bestuurlijke vorm wij in Aken wenselijk achtten. De Stadsregio Parkstad was ons voorbeeld. We trekken samen op.”

Ook de wijze waarop De Stadsregio samenwerkt met andere maatschappelijke partners laat zien dat er een groot vertrouwen in de organisatie is. Zo werd de programmamanager Wonen en Herstructurering van Parkstad gedurende een aantal jaren voor de helft door de binnen de regio actieve corporaties gefinancierd. Met het opstarten van de vijf projecten in het kader van de wijkenaanpak is gekozen voor een duidelijke scheiding en wordt de programmamanager momenteel uitsluitend door de Stadsregio gefinancierd. De samenwerking met de corporaties is echter niet minder intensief geworden. Inmiddels zijn zij niet alleen de belangrijkste partners van de Stadsregio bij de wijkenaanpak, ook bij businesscases rond de aanpak van particulier bezit geven ze de Stadsregio ruimte en commitment. Bovendien vragen corporaties de Stadsregio om de regie te nemen in het opstellen van regionale prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersbelangenorganisaties en de gemeenten.

Openheid

De organisatie staat open voor bezoekers uit andere regio's, gemeenten, ministeries of andere organisaties en laat graag zien hoe onderwerpen als krimp, energietransitie en de IBA worden aangepakt. De organisatie geeft uitgebreid toelichting op de onderwerpen waarin bezoekers geïnteresseerd zijn en stelt beleidsnoties, procedures, rapporten en onderzoeken openbaar beschikbaar.

Parkstad durft zichzelf ook ter discussie te stellen. De organisatie deed dit bijvoorbeeld bij het besluitvormingsproces rondom IBA en Limburg Economic Development. De Stadsregio stelt zich regelmatig de vraag of uitdagingen moeten worden aangepakt op het niveau van Parkstad of juist op de schaal van Zuid-Limburg. De Stadsregio presenteert tevens op een landelijk podium de vraagstukken waar zij voor staat en laat zien welke resultaten er in de regio worden behaald. In 2009 deed de organisatie dat in aanwezigheid van toenmalig Minister Van der Laan tijdens een presentatie onder de titel “De nieuwe groei heet krimp”. Op 14 en 15 september 2017 kiest de Stadsregio opnieuw een landelijk podium tijdens het Festival van de Toekomst. Gedurende dit tweedaagse festijn presenteert de organisatie de uitdagingen en opbrengsten van de regio aan een nationaal publiek.

De Stadsregio neemt als kleine organisatie deel aan het project “Zo doen we dat in Parkstad”. Dit project is een initiatief van de acht Parkstadgemeenten en moet ervoor zorgen dat de gemeenteraden meer grip krijgen op gemeenschappelijke regelingen. De rol van Parkstad is om - vanuit de eigen ervaring van Parkstad - door stroomlijning van de vorm en de inhoud van de processen de transparantie naar de gemeenten te vergroten. Parkstad is ook gebaat bij volledige openheid.

Werkgeverschap

De teruggang in formatie bracht voor de personele bezetting grote uitdagingen met zich mee. Er viel meer capaciteit weg dan dat er werkzaamheden en verantwoordelijkheden wegvielen. Ondanks de onrust die dit met zich meegebracht, leden de prestaties van het personeel er niet onder. Integendeel, de overheid onderstreepte steeds meer de waarde van de organisatie. Deze prestatie is vooral een verdienste van het personeel, dat ook in mindere tijden hart heeft voor de zaak en de bereidheid toont om zich onvoorwaardelijk in te zetten voor de organisatie.

Met trots kunnen we constateren dat de organisatie weer groeit. Om de ambities waar te maken en een stevige formatie te borgen, werkt de Stadsregio er hard aan een personeelsbeleid dat toekomstbestendig is en kan meegroeien met de bestuurlijke ambities. Een gevolg van dit beleid is een verjonging van de organisatie. De gemiddelde leeftijd van de Stadsregio is tussen 2013 en 2017 gedaald van 45,5 jaar naar 40,6 jaar. 40% van de medewerkers is 35 jaar of jonger. Daarnaast wordt er meer gestuurd op de samenstelling van het team door te letten op competenties. Medewerkers krijgen de vrijheid om te ontdekken waar hun capaciteiten en ambities het best tot hun recht komen binnen de organisatie. De Stadsregio biedt werknemers de mogelijkheid om, binnen de gestelde kaders, zelf een carrièrepad uit te zetten en motiveert medewerkers om een rol te vinden waarin de persoonlijke kwaliteiten het best tot hun recht komen.

Een typerend voorbeeld hiervan is de introductierit van de nieuwe medewerkers, waarbij zij op een zeer praktische en toegankelijke wijze meer inzicht krijgen in de organisatie. Programmamanagers nemen nieuwe medewerkers mee op een rondrit door de regio en geven ze zo een overzicht van wat er in het gebied speelt.

LEERVERMOGEN.

De Stadsregio is alert op signalen uit de directe omgeving. Mede daarom voerde de organisatie in 2016 een tussenevaluatie uit over de nieuwe organisatiestructuur en de gemaakte keuzes ten aanzien van de kerntaken. Uit interviews met colleges kwamen, naast een aantal positieve bevindingen, ook een aantal aandachtspunten naar voren. Een beter afstemming tussen bestuurscommissies en meer aandacht voor communicatie met raadsleden bleek wenselijk. Op basis van deze evaluatie formuleerde de organisatie enkele concrete actiepunten.

De Stadsregio is voortdurend op zoek naar kennis. De demografische situatie in Parkstad is uniek en het spreekwoordelijke wiel is nog niet uitgevonden voor de krimpproblematiek. De aard en de vorm waarin bevolkingsdaling, ontgroening en vergrijzing zich voordoen is nieuw en vraagt om een andere aanpak. De Stadsregio is de drijvende kracht achter experimenten op grote en op kleine schaal en kijkt welke effecten ze hebben op de regio. De ervaringen die daaruit voortkomen, vormen de basis voor de ontwikkeling van nieuw beleid.

De organisatie ontwikkelde bijvoorbeeld een aantal instrumenten om de problematiek rondom particulier woningbezit aan te pakken. Samen met corporaties bedacht de Stadsregio een efficiënte aanpak om particulier vastgoed uit de markt te halen zonder dat hier substantiële nieuwbouw tegenover stond. Dit vergde een nieuwe benadering van herstructurering en gebiedsontwikkeling waarbij corporaties particuliere woningen kopen en deze tijdelijk in exploitatie nemen. Inmiddels wordt deze methodiek uitgerold over Parkstad en worden met deze aanpak zo'n 700 particulieren woningen tijdelijk ingezet als sociale huurwoningen.

Ook op economisch gebied zet de Stadsregio wezenlijke stappen. Zo sloot de regio Parkstad een convenant met supermarkten met als doel retailmeters te salderen. Een substantiële hoeveelheid meters op slechte locaties werd uit de markt gehaald door selectief meters terug te brengen op goede locaties met ontwikkelingsperspectief. Een landelijke primeur.

Daarnaast ziet de Stadsregio het als haar opgave om in een vastgoedmarkt (zowel particulier als bedrijfsmatig) die financieel onder druk staat, toch een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsdoelstellingen. In een gebied waar de bevolking dagelijks de financiële gevolgen van een krimpende regio ondergaat en waar beleggers de streek de rug toe keren, vergt dit een innovatieve benadering met een hoge ambitie. Daarbij toetst de Stadsregio projecten op kleine schaal, om ze vervolgens uit te rollen op regionaal niveau. Een aansprekend voorbeeld hiervan is het zonnepanelenprojecten (waarbij 7.250 woningen binnen Parkstad worden voorzien van zonnepanelen) of de Renovatiemakelaar (waarbij corporaties op grote schaal eigenaren van particuliere woningen ontzorgen bij de renovatie en verduurzaming van hun particuliere woning). Beide projecten kwamen voort uit het signaal dat de particuliere sector onvoldoende bij machte is om eigenstandig in beweging te komen

VEERKRACHT.

Zoals reeds in de voorgaande hoofdstukken is aangetoond, heeft Stadsregio Parkstad in de loop der jaren met grote regelmaat te maken gehad met ingrijpende veranderingen. De sociaaleconomische agenda die Stadsregio Parkstad in de eerste jaren van deze eeuw had, veranderde in een meer economisch-ruimtelijke agenda. De resultaten van het onderzoek naar de demografische ontwikkeling van de regio waren bepalend voor ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, de woningmarkt en retail. Ook het klimaatakkoord van Parijs vraagt om een andere kijk op energiegebruik en om een innovatieve aanpak van de energietransitie. Dichter bij huis spelen de opvattingen over bestuurlijke samenwerking in de regio een belangrijke rol. De landelijke discussie over de mate waarin een Gemeenschappelijke Regeling (GR) en de besluitvorming binnen een GR democratisch gelegitimeerd is, speelt ook in Parkstad.

Ook wanneer onderwerpen niet op het bordje van Stadsregio Parkstad liggen, onderzoekt de organisatie in hoeverre de kwesties van belang zijn voor de regio en hoe deze thema's interfereren en samenhangen met de belangen van de Stadsregio Parkstad. Indien nodig vraagt de Stadsregio aandacht voor deze themagebieden. Daarbij zoekt de organisatie naar bestuurlijke partners, naar partijen uit het maatschappelijk middenveld en partners in het bedrijfsleven. Hierdoor ontstaan – afhankelijk van het onderwerp – samenwerkingsvormen die per onderwerp een andere rol, kennis en vaardigheden van de Stadsregio-organisatie vragen. De herstructurering stelt vanzelfsprekend andere eisen aan de organisatie dan het uitvoeren van een Groenagenda.

Het gaat daarbij niet alleen om veerkracht van de organisatie, maar ook om veerkracht van individuele medewerkers. Een schok- en toekomstbestendige organisatie bestaat uit daadkrachtige medewerkers die bereid zijn om te anticiperen op nieuwe situaties en behoeften. De reorganisatie van de Stadsregio in 2014 had tot gevolg dat het aantal fte werd teruggebracht van 28 naar 9,5. De geleverde producten en diensten van de Stadsregio hebben door die reorganisatie echter niet ingeboet aan kwaliteit. De Gemeenschappelijke Belasting- en Registratiedienst (GBRD), die ondergebracht was bij de Parkstadorganisatie, is in 2013 afgebouwd. Om te komen tot een efficiëntere heffing en inning van gemeentelijke belastingen en waterschapsrechten, gingen de Parkstad gemeenten een partnerschap aan met de Belastingssamenwerking Gemeenten en Waterschappen Limburg (BsGW). Tegelijkertijd werd het Registratie-onderdeel van de GBRD omgevormd tot het Gegevenshuis, een bureau dat (geo)gegevens inwint, beheert en levert. Voor de GBRD betekende dit dat circa 90 medewerkers een andere baan moesten zoeken. Een groot maakte de overstap naar BsGW, een klein aantal maakte stapte over naar het Gegevenshuis en circa 15 personen werden boventallig. Er viel echter geen enkel gedwongen ontslag.

De nieuwe Gemeenschappelijke Regeling in 2014/2015 vroeg eveneens om een grote flexibiliteit van de Stadsregio. Deze wijziging was gericht op het versterken van de democratische legitimatie en het verbeteren van de bestuurskracht en betekende een verandering in de bestuursstructuur. Voorheen werd de organisatie geleid op basis van een structuur die zoveel mogelijk parallel liep aan die van een gemeente. In de nieuwe bestuurlijke structuur kwam de beslissingsbevoegdheid, en daarmee de verantwoordelijkheid per beleidsterrein, te liggen bij de gezamenlijke portefeuillehouders. Dit vergde een andere werkwijze.

Alle genoemde veranderingen hebben zich afgespeeld binnen een tijdsbestek van circa vier jaar. De opdracht van de Stadsregio veranderde, er vonden grote personele wijzigingen plaats en de Stadsregio moest verhuizen naar een kleiner kantoor. Toch wist de organisatie succesvol het hoofd boven water te houden en vol enthousiasme en gedrevenheid aan een inhoudelijke agenda te werken.

MAATSCHAPPELIJKE BETROKKENHEID.

Eind 2013 stond het thema energie nog nauwelijks op de agenda in Parkstad. De transitie van fossiele brandstof naar duurzame energie was nog niet gestart en Limburg liep dan ook achter op de rest van Nederland. In 2017 is Parkstad volgens Urgenda (*https://parkstad-limburg.nl/2017/02/20/palet-voorbeeld-voor-nederland/*), VNG en het IPO echter een koplopperregio als het gaat om duurzame energie.

De Stadsregio nam het initiatief om, in nauwe samenwerking met de acht gemeenten, de energietransitie in de regio ruimtelijk realistisch en gestructureerd in gang te zetten. Het regionale ambitiedocument PALET 1.0 en de acht gemeentelijke verdiepingsstudies (PALET 2.0) hebben wetenschappelijk vastgesteld dat de regio in 2040 energieneutraal kan zijn. Beide documenten zijn in het voorjaar van 2015 door acht gemeenteraden unaniem (een unicum in de regio) vastgesteld. Dit kaderstellende beleid is in een regionale Broedkamer vertaald naar een regionaal uitvoeringsprogramma (PALET 3.0) met concrete acties en maatregelen voor de periode 2016-2020. Doelstelling is om in 2020 al 8% van de opgave voor energiebesparing en duurzame energieopwekking te bereiken. De Stadsregio coördineert de uitvoering en de Bestuurscommissie Ruimte/Duurzaamheid is eindverantwoordelijk en monitort de voortgang.

De eerste belangrijke stap op weg naar een duurzame regio is het grootste zonnepanelen-project voor particuliere huishoudens in Nederland. Dit project komt voort uit een pilot in de gemeente Landgraaf. Het Zonnepanelenproject Parkstad voorziet 15 jaar lang 7.250 woningen van 100.000 zonnepanelen voor een investering van 43,5 miljoen euro. De investering wordt terugbetaald uit de energiebesparing en de burger

kan tegen een zeer lage rente geld lenen van de overheid. Daardoor is het project een bijzonder waardevolle economische aanjager, maar kan het kostenneutraal worden uitgevoerd.

Omdat de burger financiert uit kostenbesparing hoeft er tevens geen BKR-toets toegepast te worden en kunnen ook mensen met een lager inkomen deelnemen. Bovendien laat de pilot in Landgraaf zien dat door dit project substantieel meer autonome groei van pv op dak wordt gegenereerd. Het project wordt inmiddels gekopieerd in Eijsden-Margraten, Schinnen, Maasgouw en twaalf gemeenten in Brabant.

Het uitvoeringsprogramma tot 2020 voorziet in projecten/trajecten in de sectoren Wonen, Dienstverlening, Mobiliteit en Landbouw, alsmede projecten voor grootschalige zonne-energie, windenergie, WKO en biomassa en heeft een totaal investeringsvolume van 750 miljoen euro.

De kwaliteit van PALET en de daarbij opgedane kennis is een belangrijke pijler en stimulus in de ambitie om tot samenwerking tussen de achttien gemeenten in Zuid-Limburg te komen. Daartoe is op initiatief van de Stadsregio een convenantvoorstel uitgewerkt dat moet leiden tot een ondertekening op het Festival van de Toekomst op 14 september 2017.

GOVERNANCE

Gedegen democratische legitimatie voor beleidsveranderingen is ook voor de Stadsregio Parkstad Limburg onontbeerlijk. De bestuurlijke verantwoordelijkheid en beslissingsbevoegdheid ligt bij de wethouders van de verschillende gemeenten. Zij leggen verantwoording af aan het college en aan de gemeenteraad. De portefeuillehouders van de Stadsregio Parkstad Limburg komen bijeen in bestuurscommissies die gemandateerd zijn door de colleges van B&W om gewogen meerderheidsbesluiten te nemen.

ORGANISATIE

De bestuurlijke organisatie bestaat uit een Algemeen Bestuur, een Dagelijks Bestuur en vier bestuurscommissies. Alle acht gemeenten zijn vertegenwoordigd in de bestuursorganen.

FESTIVAL VAN DE TOEKOMST

Het Festival van de Toekomst is een vrije vertaling van het Nationaal Congres Bevolkingsdaling wat elk jaar in een andere krimpregio wordt gehouden. Dit jaar vindt het op donderdag 14 en vrijdag 15 september plaats in Heerlen. Tijdens het congres wordt door Parkstad samen met de andere regio's in Zuid-Limburg een podium gegeven voor het bespreken van de vraagstukken en resultaten van de regio. Het festival zal tevens een nieuw narratief bieden voor de ontwikkeling en vraagstukken van huidige krimpregio's.

DE INTERNATIONALE BAU AUSSTELLUNG (IBA)

De IBA is een Duits fenomeen dat al meer dan 100 jaar bestaat. Het heeft zich de afgelopen decennia bewezen als een zeer effectief instrument voor stedelijke en regionale transformatie. Belangrijke voorbeelden hiervan zijn de IBA Berlijn (1979-1987), de IBA Emscher Park (Ruhrgebied 1989-1999), de IBA Saksen-Anhalt (2003-2010) en de IBA Hamburg (2007-2013). Een IBA geeft de mogelijkheid om een meerjarige transformatie en structuurversterkingsprogramma uit te voeren, waarbij innovatie centraal staat. De resultaten worden in het slotjaar gepresenteerd in de vorm van een expositie.

ALDI-CONVENANT

De oplossing voor winkelleegstand komt uit Limburg. ALDI en Parkstad zoeken op basis van een convenant samen naar plekken om overtollige winkelmeters uit de markt te nemen om daarmee het marktevenwicht te herstellen. ALDI is bereid hieraan een bijdrage te leveren. Omgekeerd helpt Parkstad ALDI met het zoeken naar toekomstige locaties die voldoen aan de vestigingsstrategie van ALDI én het regionale retailbeleid. Het convenant is een uniek resultaat dat dankzij de open dialoog en de intensieve regionale samenwerking tot stand is gekomen.

Meest gelezen artikel in 2016 op www.stadszaken.nl

Samenstelling
Peter Bertholet, Mariejo Spronken, Volmar Delheij,
Suzanne Lipsch, Robbert Mantel met medewerking
van Ludo Diels en Marcel van der Heyden

Bezoekadres
Kloosterweg 1, 6412 CN Heerlen (Carbon 6)

Postadres
Postbus 200, 6400 AE Heerlen

Contact
T: +31 (0)45 570 01 23
E: info@parkstad-limburg.nl

© Stadsregio Parkstad Limburg, augustus 2017

Stadsregio
Parkstad
Limburg.
Het werkt!

